

Kui lammutamine jätkub, võib Keskerakonda tabada Rahvaliidu saatus

NAISED HOIATAVAD: Kesknädala kohtumisel endiste rahvaliitlaste Ester Tuiksoo (paremal) ja Manuela Pihlapiga jäi kõlama mure Keskerakonna tuleviku pärast. Nad mõlemad olid seda meelt, et noored juhid ei märka poliitika allhoovusi, sest neil puudub elukogemus. Kui uus noor juht lubas Rahvaliidu viia uutele kõrgustele, tabas erakonda hoopiski laialimine ja parlamendist väljajäämine. Kas tõesti tahab Keskerakond sedasama, küsivad nad. Fotod: Urmi Reinde

Loe pikemalt lk 4-5

Tarand – rahva, mitte Riigikogu president

Kuigi presidendile on jäetud Eesti Vabariigi seaduste kohaselt küllaltki vähe võimu poliitilistes otsustes kaasa rääkida, omab see institutsioon rahva jaoks ometi suurt ja eelkõige sümbolset tähendust.

PRIIT TOOBAL
Riigikogu liige

Mitte vähem tähtis pole ka presidendi roll riigi esindamises rahvusvahelisel areenil, öeldakse ju tihti, et president on riigi visiitkaart. Kõige olulisem on aga siiski see, mida arvab oma presidendist rahvas. Eesti

riigi esimene mees peab olema ka rahvamees.

Tagatoas pole demokraatiat

Meie põhiseaduse kohaselt on presidendil võimalus valituks osutada Riigikogus. Tundub ju iseenesest loogiline, et rahva tahe väljendub siis, kui rahva

esindajad valivad presidendi. Tõepoolest, ideaalis võiks see ju nii olla, kuid rahva taht ei saa kuidagi väljendada tagatoa kokkulepped stiilis „ostan-müün-vahetan“. Kolm parlamendierakonda on teatanud, et nad toetavad Toomas Hendrik Ilvese tagasivalimist teiseks ametiajaks, vaatame siis, kuidas see nii kujunes. Sotsidega on kõige lihtsam – muidu on nad küll Keskerakonnale opositsioonis asjalikuks toeks ning valitsuse suhtes terava krii-

tikameelega, kuid loomulikult ei saanud selga pöörata oma endisele erakonna esimehele. Seega võib sotsse pidada mõnevõrra selles olukorras justkui vangideks. IRL on oma suure koalitsioonipartneri Reformierakonna kontrollida ja kamanada ning peab just seetõttu käsku täitma. Ilmselt oli ka maamaksu muutmise seadus üheks kaubaks, mis IRL Ilvese toetamise eest vastu sai. Reformierakond on pikalt võimul olnuna aga muga-

vaks ja laisaks muutunud – Ilves on neile hea president, kellega saab „asju ajada“. Saab asju ajada nii, et vajalikud seadused kindlasti jõustuksid ning kriitikat liiga palju ei tuleks. Ja kui kriitikat tulebki, siis see kooskõlastatakse enne omavahel kenasti ära, nii, et kummalgi poolel solvumisi poleks. Seesugune mugav otsustamine ei saa aga kuidagi olla demokraatlik ja veel vähem aus Eesti rahva suhtes. Juba enne Ilvese

toetamise teatavaks tegemist hakkasid võimuparteid rääkima, et presidendi Riigikogus valimine näitaks Eesti küpsust ja kandidaadi suurt toetust ning kõrget taset poliitikamaastikul.

Sõbrad, te ajate ju kägu! President peab olema erakondade ülene, peab olema põhiseaduse valvur ning tõrksalt ja tagasi lükkama seaduspraagi.

Loe edasi lk 3

Juhtkiri

20. augusti sära

KÜLLO ARJAKAS
ajaloolane

20. august 1991 võttis kiire ning üleva kulminatsioonina kokku need sündmused, mis algasid sügisel 1987 Hirvepargi miitingu ja isemajandamise projekti esitamise. Protsess jätkus 1988. aastal rahvuslippude taastamise, Eestimaa Rahvarinde tegevuse, mälestusväärse laulva revolutsiooni ning suveräänsusdeklaratsiooniga. Ühiskondlik-poliitiline areng jätkus järgnevatel aastatel, aina kiirenevas tempos. Alates 20. augustist 1991 saime me riigina taas vabaks. Selle järel sai võimalikuks Eesti omariiklust jällegi tunnustada või taastunnustada. Nii said võimalikuks need arengud, mis moodustavad tänase Eesti Vabariigi.

Mida tähendab 20. august 1991 ühismälu jaoks? Kõigepealt mäletatakse ärevust ja teadmatust. Mis juhtub lähapäevil, mida toob kaugem tulevik? Mäletatakse soomuskolonniide teekonda ning maakivide ja ehituslokkidega kindlustatud Toompead. See jääbki püsima üksikisiku mälu – kui ta just ei olnud valves, et kaitsta tele-raadiomaja või mõnes teises konkreetses aktsioonis.

Rahvusvahelises ulatuses on 20. august 1991 osa suurest murrangust, mis toimus Ida-Euroopas 1980.–1990. aastate vahetusel. Tuntuim sümboolväärus on mõistagi Berliini müüri langemine. Sõjajärgne Ida-Euroopa sai oma piirjooned II maailmasõja järel. 20. august on ka osa sellest protsessist, mis viis detsembris 1991 Nõukogude Liidu lõpliku kokkuvarisemiseni. NSV Liit moodustati teatavasti 1922. aastal, kuid alguse sai ta ju 1917. aastal.

KESKMÕTE: Nii ongi ühe ja sama sajandi jooksul õnnestunud võita mõlemat meie suurt naabrit: Landeswehri sõjas ühte ja omariikluse taastamisel teist.

Nii saamegi meie augustiotsustega tõmmata mõned jooned hoopis kaugemasse ajaloosse.

Eesti asub oma geopoliitilise asendi tõttu paratamatult lääne ja ida vahel. Eesti ala vallutamine 13. sajandi algul tõi aastasadadeks sakslaste ülemvõimu. Rahvuslik ärkamisaeg 1870. aastatel tõi esile 700 aastase "saksa orjaõõ" kontseptsiooni, kus saksa vallutus ning kõik järgnev sai rõhutatult negatiivse hinnangu. Selline suhtumine kandus edasi, põlvest põlve.

Kõik peegeldus 1919. aastal Landeswehri sõjas, kus noore riigi kaitsevõim heitles kogunud saksa üksustega. Landeswehri võitmine Võnnu lahingus juunis 1919 oli kui kauaoodatud revanš 700 aastase ajaloolise kogemuse eest. Võnnu lahingu tähtsust ja tähendust tajusid kaasaegsed kohe. Võnnu võit andis rahvuspühana Võidupüha, mis 1934. aastal muudeti riigipühaks.

Võidupüha tähistamisel rõhutati võitlust sakslaste vastu, ehkki Landeswehri sõda oli vaid üks osa Eesti Vabadussõjast. See vältras siiski vaid kuu aega. Ka inimkaotused olid tunduvalt väiksemad kui need kaotused, mis tuli kanda põhilistel rinnetel sõjas Nõukogude Venemaaga.

Põhjasõja (1700-1721) käigus liidendati Eesti paariks sajandiks Venemaaga. Sellest kasvas välja Nõukogude Venemaa ning hilisem Nõukogude Liit, kes suvel 1940. okupeeris Eesti Vabariigi. NSV Liidu koosseisus tuli Eestil olla viis aastakümnet. 20. august 1991 ja sellele järgnenud omariikluse tunnustamine tähendas võõrvõimust vabanemist.

Nii ongi ühe ja sama sajandi jooksul õnnestunud piltlikult öelda mõlemat meie suurt naabrit võita: Landeswehri sõjas ühte ja omariikluse taastamise protsessiga teist. Võidetud on eri moel: kord relvadega lahinguväljadel, kord rahumeelse taastusprotsessiga. Alati on tähtis tulemus. 20. august 1991 tähendab teist Eesti aega. See on uue Eesti aja, uute võimaluste ja uutlaadi eneseteostuse algus. Nii nagu võit Võnnu all 1919 ning Eesti Vabadussõja tulemusel 1920. aastal andsid meie vaarisadele esimese Eesti aja.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Poliitikatoimetaja Ivari Vee ivari@kesknadal.ee 6 274 573
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Kalev Kallo: kas Oviir soovib presidendivalimisi varjutada?

Keskerakonna volikogu esimees Kalev Kallo küsis, kas kunagi ise presidendikandidaadiks pürginud Siiri Oviiri (pildil) avaldus selle kohta, et Keskerakonna praegune juht on end ammendanud, on ajendatud soovist anda oma panus käimasolevate presidendivalimiste varjutamiseks. On ju seekord Keskerakond otsustanud üles seada Europarlamendi saadiku, kelleks pole aga Oviir. Kallo rõhutas, et valitsusvastutus saab alguse kohtadelt. „Kohalik tasand on inimesele kõige lähem ja kohalik võim on demokraatliku ühiskonna alustala. Kurb, et ma pean seda meelde tuletama Euroopa südames teist voo istuvale meie erakonna esindajale. Aga võib-olla pole Siiri Oviir Brüsselis tõesti märganud, et Tallinnas võimu teostava Edgar Savisaare peamised vastased pole oma kodupiirkondades erakonda

võimule suutnud viia,” lisas ta. Kallo märkis, et peaminister Ansipi valitsuse „kõik teised riigid eksivad” poliitika tagajärjel on Eestist lahkunud järjest enam inimesi mujale Euroopasse. „Täna on Keskerakond Eestis tõesti kahjuks ainus, kes on inimest mitteväertustavale poliitikale julgelt vastandunud. Oma avaldusega vastandab aga Siiri Oviir end koos Ansipiga selgelt Euroopa poliitika pealiinile, kui väidab, et ka Keskerakond peaks leppima praeguses Eestis valitseva poliitikaga, milles rahvast ei hoolita. Kahju, et Oviir nii arvab, sest sellise positsiooniga leiab ta küll toetust valitsusmeelses meedias, kuid Europarlamendis on ta sellise lähemise marginaal,” lõpetas Kallo. Kallo sõnum saadeti eelmisel nädalal laiali kogu Eesti meediale, kuid ta ei ilmunud kusagil, isegi mitte Delfis.

Miks Kalle Laanet ei kandideeri erakonna juhatusse?

Keskerakondlastele on tulnud üllatusena, et Riigikogu liige Kalle Laanet (pildil) ei andnud nõusolekut eelseisval kongressil kandideerimiseks Keskerakonna juhatusse. Laanet on kongressi eelsel debatil avalikkuses palju sõna võtnud, võib-olla isegi kõige rohkem kõigist Keskerakonna poliitikustest, aga nüüd äkki ise ei kandideerigi?! Eriti pahandas see neid Laaneti sõbramehi, kes tema kandidatuuri ühes või teises piirkonnas lausa poolvägisi üles püüdsid seada. Laaneti keeldumisel kandideerida võis olla mitu põhjust. Kaasa arvatud see, et kardeti, justkui võtaks ta hääli ära sõber Ain Seppikult, kes aga kindlasti juhatusse tahab pääseda. Peamiseks põhjuseks oli aga ilmselt see, et Laanetil ei olnud head vastust küsimusele, miks ta mõni kuu enne kongressi juhatusse ukse enese järel kinni löi. Kui ta ei saanud juhatuses varem tööd teha, mis siis nüüd oleks muutunud? Laaneti kapriisitsemine juhatuses ja tema sagedased puudumised istungitelt olid üldiselt teada. Küllap see sundiski meest tagasihoidlikumat joont hoidma.

Jüri Ratase nimekirja Viisitamm ei sobinud

Möödunud reedel, Keskerakonna juhatusse kandidaatide esitamise viimasel päeval, esitasid üheksa Ratast (pildil) toetavat Keskerakonna liiget tema kandidatuuri erakonna esimehe kohale. Esimesel pilgul võttis see õlgu kehitama, sest kõik üheksa olid juba varemgi oma toetust Jürile deklareerinud. Kui aga nimekirja tähepanelikumalt uurida, siis märkab ühte olulist muutust. Mitte nende hulgas, kes seal nimekirjas on, vaid nende hulgas, kes seal maha on tõmmatud. Tuletame meelde, et esimesena seadis Ratase kandidatuuri esine endine Pärnu linnapea Mart Viisitamm. Tema tegi esimesena Ratase heaks kihutustööd ja kogus talle allkirju mitte ainult Pärnus, vaid ka mujal. Nüüd äkki selgub, et Viisitamm on ära põlatud ja teda enam ei olegi Ratase tugirühmas, kuigi esialgu oli ta seal mees number üks. Viisitamme nime mahavõtmist nimekirjast olevat nõudnud tugirühma juht Ain Seppik, kuna Viisitamm olevat negatiivne imago ja ta võivat esimehekandidaadi mainele pigem kahju kui kasu tuua. Kuid ega see tahtlik unustamine väga ei aita – kes tahab, sel seisab Viisitamm ikka meeles, sest asus ju tema Ratast esimesena ja täiel häälel promoma.

Keskerakonna asutajaliikmed toetavad erakonna esimehena Edgar Savisaare jätkamist

Eesti Keskerakond asutati kaksikümne aastat tagasi, 12. oktoobril 1991. Täna on tegemist suurima ja samas vanima järjepidevalt tegutseva erakonnaga. Edgar Savisaar oli Keskerakonna ellukutsujate seas ning on ka peaaegu kõik need aastad olnud erakonna esimees. 1995.–1996. aastal tõusid Savisaare taandumisel erakonna etteotsa korra teised inimesed, kuid terve Eesti nägi, et nad ei tulnud erakonna juhtimisega toime ning keskerakondlased valisid Savisaare taas esimeheks.

Edgar Savisaare kui poliitiku kogemus on väga suur, ulatudes juba 1987.–1988. aastasse – IME-projekti käivitamine, Eestimaa Rahvarinde asutamine, Laulva revolutsiooni suurürituste korraldamine, Eesti vabadusliikumise juhtimine ning meie veretu vabanemise protsessil liidrirolli omamine jpm. Edgar Savisaar on üks väheseid tipp-poliitiku Baltimaade ja Ida-Euroopa riikide mastabis, kellel on sedavõrd mahukas ja väärikas kogemustepagas.

Selline kogemus annab meile julguse ja kindluse vadata rahulikult tulevikku – Edgar Savisaare kätes jätkab Keskerakond elujõulisena.

Eesti Keskerakonna asutajaliikmed:

Arvo Haug, Enn Viidu, Agnes Toimla, Arvo Jaakson, Kalev Kallo, Georg Pelisaar, Villem Kelgo, Helmut Hallemaa, Helga Vanamõlder, Aljona Gustavson, Taavi Gustavson, Arnold Lokna, Kustas Närska, Helgi Nestra, Mari-Ann Tääger, Otto-Johannes Lillepea, Aleksander Kuruson, Ivika Kärmik, Tiiu Säask, Enn Habakukk, Elvi Koemets, Viive Kravinski, Samuel Talts, Raivo Lattik, Arvo Aun, Jaanus Mumma, Uno Kivik

HIIBUSE NÄDAL

Tarand – rahva, mitte Riigikogu president

Algus esilehel

Kuidas saab seda kõike teha, aga president, kes seob tagasi-valimise nimel end poliitiliste, erakondlike kokkulepetega? Vastus on lihtne – ei saagi. Eesti demokraatia küpsuse näitamiseks ning kõrge tasemega presidendi leidmiseks vajame arutelusid ja mõttevahetust, mitte vaid teadet sellest, mida kaks valitsusparteid on tagaotsustanud.

Suur lõhe rahva ja erakondade vahel

Väga oluline on mõista, miks Reformierakond ja IRL pingutavad kõigest väest, et püsiks toetus Ilvesele ning president valitaks ära Riigikogus. Selle põhjuse nimi on valijameeste kogu. Kui Riigikogus ei suudeta presidenti valida, nime-tavad kohalike omavalitsuste volikogud oma esindajad, kes kogunevad presidenti valida. Arvestades aga valitsusekäitumist kohalike omavalitsuste

suhtes – karne kärkeid ja ma-janduslikku iseseisvust kahjustavat seadusloomet – võib just valijameeste kogu lüüa praegusele koalitsioonile hinge-kella.

Sellest võib kujuneda kohalike omavalitsuste protest valitsuse tegevuse ja tegevusetuse vastu. Samuti peame tähele panema seda, et väga paljudes kohalike omavalitsuste volikogudes on jätkuvalt jõuliselt tegevad Rahvaliidu liikmed. Tasub meenutada, kuidas Ilves rääkis USA saatkonnas oma põlgusest „kolhoosiesimehe“ Arnold Rüütli vastu – kas mõni rahvaliitlane või Rüütli austaja saaks siis Ilvest toetada? Kindlasti mitte.

Keskerakond on juba korduvalt rõhutanud, et lõhe erakondade toetajaskonna ning erakondadesse uskumisest loobunute vahel on liiga suur. Just sellise lõhe suurenemine on ohtlik ühiskonna stabiilsusele ja Eesti poliitika arengule. Veelgi enam, sellise lõhe

ÜKSI TEGIJA: Indrek Tarand sai Europarlamendi valimistel 40 000 häält rohkem kui terve Reformierakond kokku.

suurenemine võib anda tõuke äärmuslike rühmituste toetamiseks. Seepärast ongi ülimalt oluline leida meile järgmiseks viieks aastaks president, kes oleks eelkõige rahva, mitte Riigikogu või erakondade president. Selline inimene suudaks vähendada seda ohtlikku lõhet ning tuua rahvale poliitika lähemale ning muuta seda arusaadavamaks. Rahva presidendil suurimaks ülesandeks saaks oma ametiaja jooksul taastada Eesti inimeste usk, usk oma riiki, usk erakondadesse ja poliitikasse. See on asi, millele peaksid mõtlema kõigi erakondade liidrid.

Miks just Tarand?

Indrek Tarand sai üksikandidaadina Euroopa Parlamendi valimistel 102 460 häält. Seda on vaid veidi vähem kui sai Keskerakond, kuid üle 40 000 rohkem kui Reformierakond, IRList ja sotsidest rääkimata. Kahtlemata oli Tarandi tollase rekordilise tulemuse taga

tohtult palju just neid inimesi, kes tundsid, et erakonnad ning peamiselt paremparteid on nad poliitikast kaugele jätnud. Need inimesed protestisid ja tegid seda väga võimsalt. Võin kihla vedada, et kui rahvas saaks valida presidendi, võidaks Tarand Ilvest.

Keskerakond julgub tunnistada seesuguse lõhe olemasolu rahva ja poliitika vahel ning seepärast alustasimegi lähenduste otsimist. Tarand ei ole mitte ühelegi erakonnale mugav kandidaat ning just see määrabki tema kvaliteedi. Ta julgub kritiseerida kõiki erakondi ning ei pea end mingite tagatoga kokkulepetega siduma. Seesugune rahva toetust omav vaba ja sõltumatu mees täidaks presidendi rolli suurepäraselt.

Eesti jaoks on väga vajalik rahva, mitte parlamendi president. Indrek Tarand on rahva-mees ja võiks olla rahva president.

Ilmunud ka "Järva Teatajas"

Tegelik tõde ja Kaitseministeeriumi tõde

Karen Drambjani elulookirjeldus ja haridustaust ei lange terroristi profiiliga hästi kokku.

Drambjan õppis Tartu ülikoolis, hiljem Kaliningradi ülikoolis, mille lõpetas 1992 juristina. 1993 sai ta Laari valitsuselt Eesti Vabariigi kodakondsuse. Töötas õppejõuna Eesti-Ameerika Ärikolledžis, Drambjan Karen Õigusbüroos juristina ning Maardu Õigusabi Liidus. Enda sõnul oli ta pärit armeenia vürstisuguvõsast ja tema vanaisa omas kõrget kohta armeenia kirikus.

11. augustil kell 15-17 paiku Kaitseministeeriumis aset leidnud kahetsusväärse intsidendi tõttu on Drambjanist saanud Eesti oma sümbolne esiterorist. Vasakpoolne esiterorist, nagu kaitseminister Mart Laar ja teised parempoolsed surnud (tapetud) Drambjanist juba kuvandit loovad. On aga selge, et võimud ei taha juhtunu tegelikest tagamaadest rääkida. Avalikkusele on antud vastuolulist infot ja ähmaseid signaale, mis segadust üksnes suurendavad.

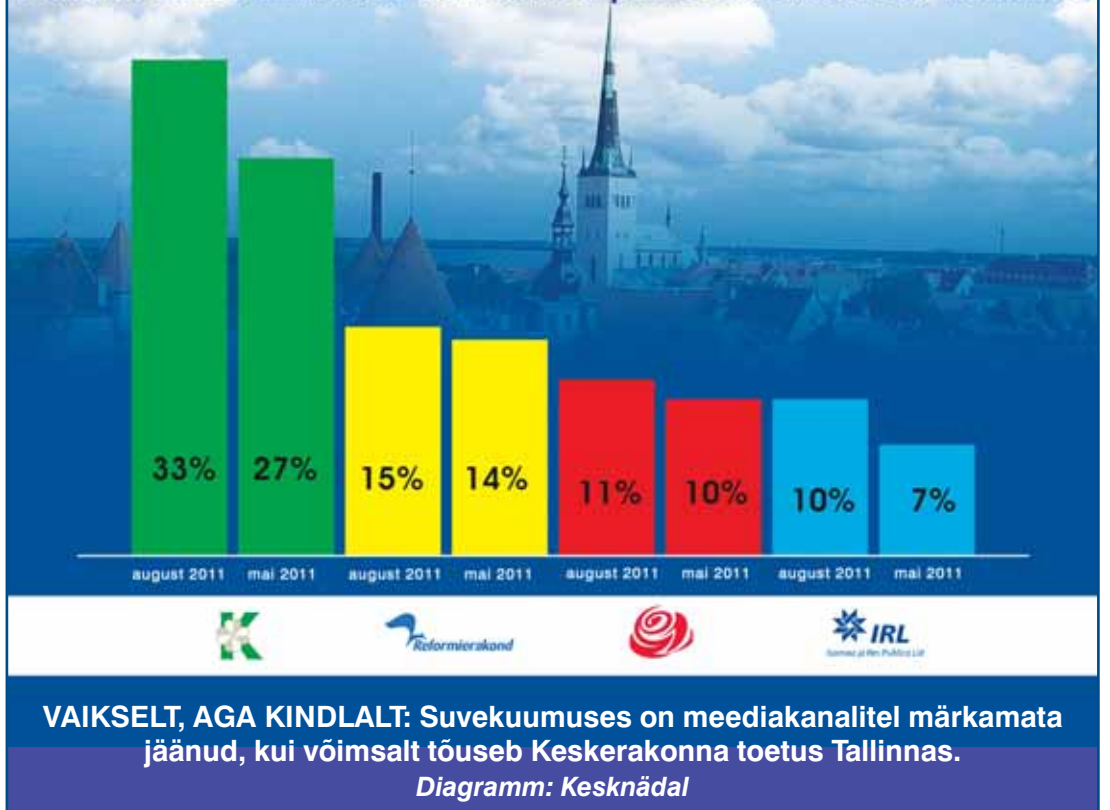
Algselt levitati, et Kaitseministeeriumit oleval rünnanud endine kaitseväelane. Hiljem osutus see valeks. Pressikonverentsil lausus Kaitsepolitsei peadirektori asetäitja Erik Heldna, et vastupidi varasematele teadetele ei pääsenud Drambjan

ministeeriumi tööruumidesse ega võtnud pantvangi. Peale kella 17.30 tuli teade, et pantvangistaja hukkus, olles end ise maha lasknud. Mõni minut hiljem teatati, et pantvangistaja hukkus tulevahetuses.

Kui pantvangidraamat ei toimunudki, siis miks oli tarvis inimene kohe tappa? Juhtunu ametliku versiooni muudab kahtlustäratavaks ka see, et kõrgharitud jurist ei esitanud Kaitseministeeriumisse sisenedes ei poliitilisi ega majanduslikke nõudmisi.

Näib, et tõde hoitakse võimude poolt siiski kinni. Nii nagu mitme varasemagi sündmusega eesti ajaloo, jäävad ilmselt ka seekord tõesed faktid avalikkusele teadmata. Seda, et valitsus soovib Drambjani juhtumit Kaitseministeeriumis esitada ühepoolset, kinnitab ka Kesknädalani jõudnud sahin, et Rahvusringhääling vallandas päevapealt 12. augustil Vikerraadio hommikusaadet toimetanud Vallo Kelmsaare, kes väidetavalt oli Kaitseministeeriumis toimunud kajastanud „ebaõigesti“. Kelmsaar oli raadiouudiseid teinud 15 aastat. **Kn**

Faktum-Ariko viimased küsitlused parteide toetusest Tallinnas

Lubati monopole ohjeldada, saime räige hinnatõusu

Valitsusliidu katse monopoolses seisus olevate firmade hindu seadusega ohjeldada on ebaõnnestunud. Viljandimaa Karksi-Nuia kaugkütte hinna tõus 13,5% alates 10. septembrist on selle viimaseks näiteks.

Kohalik soojatootja soovis hinda tõsta juba 2009. aasta augustis, aga Karksi valla volikogu oli korduvalt selle vastu. Pärast möödunud aasta suvel vastu võetud „Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seaduse“ jõustumist 1. novembril 2010, jäi toasooja hinna määramise õigus Konkurentsiametile.

Amet kinnitas 5. augustil megavatt-tunni hinnaks koos käibemaksuga 65,32 eurot ehk 1021,6 krooni. Tallinna Küte AS piirhinnaks on Konkurentsiamet 2010. aasta septembrist kehtestanud 69,84 eurot MWh eest.

Toompeal sooviti kindlasti parimat, aga välja kukkus nagu alati, sest hinnad on varsti üle

Eesti nagu pealinnas, kuid palgatase on endiselt maakondlik. Möödunud aasta lõpus oli Viljandimaa keskmine palk 656,82 eurot, pealinnas 920,46 eurot ehk 40,1% enam.

Meenutame lugejatele nende 52 saadiku nimesid, kes hääletasid populistlikult monopolide ohjeldamise seaduse poolt, aga tegelikult andsid Konkurentsiametile hinnatõusu volituse.

Nendeks olid Reformierakonna fraktsioonist Rein Aidma, Tõnu Juul, Raivo Järvi, Urmas Klaas, Tõnis Kõiv, Väino Linde, Lauri Luik, Maret Maripuu, Kalle Palling, Mati Raidma, Paul-Eerik Rummo, Taavi Rõivas, Tatjana Muravjova, Jaanus

Monopolide vastu "võitleja" Urmas Reinsalu andis hääle Karksi-Nuia hinnatõusu poolt. Valimisplakat jaanuaris 2011 Tallinnas.

Foto Virgo Kruve

Rahumägi, Rain Rosimannus, Helmer Jõgi, Leino Mägi, Harri Õunapuu, Silver Meikar, Hannes Astok, Ivi Eenmaa, Keit Pentus, Jaak Salumets, Erik Salumäe, Ene Kaups, Robert Antropov ja

Katrin Karisma-Krumm; Isamaa ja Res Publica fraktsioonist Ene Ergma, Andres Herkel, Kaia Iva, Marko Mihkelson, Erki Nool, Liisa-Ly Pakosta, Urmas Reinsalu, Sven Sester, Margus Tsahk-

na, Toomas Tõniste, Mart Nutt, Trivimi Velliste, Ken-Marti Vaher, Peeter Tulviste, Mart Laar, Elle Kull, Lauri Vahtre, Mari-Ann Kelam; Roheliste fraktsioonist Mart Jüssi, Valdur Lahtvee ja Toomas Trapido; Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon Jüri Tamm ja Mark Soosaar; faksioonituid Tarmo Mänd ja Terje Trei.

Selle vastu hääletasid Aivar Riisalu, Ain Seppik ja Jaan Kundla, ülejäänud 39 saadikut ei hääletanud.

Kui vee- ja kaugkütte hinnatõus teeb haiget, siis küsige leevendust sellele 52 poolt hääletanu käest.

Virgo Kruve
MTÜ Eurosaadik

Sahistavad

„Vihje: suures Ekspressi-Delfi-Päevalehe-Maalehe "supertoimetuses" käärrib tõsiselt.

Inimesed on suures stressis ja paljud otsivad juba uusi ameteid. Uurige, palju saavad ajakirjanikud oma töö eest raha. Oleks huvitav teada.“

Kommentaar
15. augustil Inno ja Irja Kohviku blogist

Savisaare juhitud erakonnast Reform jagu ei saa

Eks inimene ole ka üks loomariigi esindaja. Loodusseadused kehtivad meie kõigi suhtes, sõltumata sellest, kui tsiviliseerituks me ennast peame.

TOOMAS PAUR

Keskerakonna Lõuna-Eesti koordinaator

Looduses juba kord on nii seatud, et keegi kuulub sinu karja ja aitab sind, ning keegi üritab sind jällegi nahka pista. Kui keegi soovib inimühiskonnas aktiivne olla ja midagi korda saata, siis on ju selge, et ta peab oma ideede paremaks teostamiseks leidma endale liitlasi ja keegi teine seevastu on talle juba asjade arengu tõttu loomulik vastane.

Õhkõrn eesti asi kaob tagaplaanile

Nii ka eestlased peaksid ju ajama ühte ja sama eesti asja, kuid poliitilisel aktiivsed inimesed ühinevad parteidesse ja erakondadesse ning on tihtipeale teineteisele kui mitte vaenlased, siis vastased küll. Sageli ollakse oma eesmärkide saavutamise nimel valmis kõigele, ning müütiline ja õhkõrn ühine eesti asi kaob üldse kuskile tagaplaanile.

Keskerakondlaste jaoks läheneb tähtis sündmus – erakonna esimehe valimine.

Loomulikult austan ma iga erakonna liikme arvamust ning olen kindel, et valimised tulevad igati demokraatlikud. Kuid mind muudab murelikuks Reformierakonna piitsa ja prääniku meetod. Olles pikka aega võimul ja manipuleerides nii koalitsioonipartnerite kui meediaga üritatakse kindlustada endale kogu võim. Opositsioonil pole seni läinud just eriti hästi – esiteks „oravate“ meediaülekaalu tõttu ning osaliselt ka opositsiooni koordineeritud tegevuse puuduselt.

Meedia mõjutab Savisaarest loobuma

Nüüd üritatakse keskerakondlaste kõigi meetoditega mõjutada loobuma Savisaarest. Edgar Savisaare kaitseks tuletaksin meelede vaieldamatu tõsiasja – tegu on oskusliku ja professionaalse poliitikuga, ilmselt Eesti kõige võimekama poliitikuga. Ma ei räägi subjektiivselt suhtumisest temasse – selge see, et keegi peab temast väga lugu ja keegi omakorda vihkab teda kogu hingest. Mis mees see ka on, kellel ainsamatki vihavaenlast poleks! Meil kehtivad ikkagi demokraatlikud seadused, ja on lõppude lõpuks arvamuste vabadus.

Lisaks sellele on Edgar Savisaar saavutanud mõnikord võimatuna tunduva – eestlaste ja venelaste huvide ühendamise. Muukeelse elanikkonna integreerumise raskused eksisteerivad meil tänaseni. Ühelgi teisel parteil pole õnnestunud venekeelse elanikkonna usaldust ja toetust saavutada ning samas ka eestlaste hulgas populaarsust säilitada ja isegi kasvatada. Ilmselt ei sobi selline asi ennekõike Reformierakonnale. Nende poliitika rajaneb suuresti eestlaste ja venelaste vastandamisel ning soovil

demonstreerida, et mingit konsensust ei olegi võimalik saavutada. Keskerakond aga näitab oma eduga, et see on võimalik.

Reformi läbinähtav soov opositsiooni nõrgendada

Katsed idealiseerida Savisaare juhikohalt lahku mist kui ainsat võimalust Reformierakonnal näidata, kuidas ta eesti rahva lõplikule õnnele viib, on läbinähtav provokatsioon. Keskerakond kaotaks seeläbi paljud oma valijatest ning opositsioon nõrgeneks veelgi.

Mind teeb eriti murelikuks just opositsiooni nõrgenemine. Tegelikult peaks see murelikuks tegema iga eestimaalast. Täna meedia suukorvistamine meenutab mulle vägisi Esimese Vabariigi vaikivat ajastut. Me kõik teame, millega see lõppes – Pätsi diktatuur tõi kaasa oma riikluse hävinemise, sest kodanikud, keda sunnitakse vaikima, on nõrgad, ning ka vaikiv riik on nõrk.

TOOMAS PAUR:

“Mind teeb eriti murelikuks just opositsiooni nõrgenemine. Tegelikult peaks see murelikuks tegema iga eestimaalast.”

Küll aga oleks vaikiv ajastu meelepärase ja isegi nostalgiline enamikule Reformi ekskommunistlikele funktsionäridele, sest meenutaks see ju Nõukogude Liitu, kus rahvast oli palju lihtsam valitseda. Meie kõigi huvides on mitte lasta oma otsuseid mõjutada reformierakondliku meedia ajupesul, millele IRL-ilik meedia kõvasti kaasa aitab, et omaenda erakonna siseseid pahandusi varjata. Igal juhul kaotaks Keskerakond Savisaare lahkumisel võrreldamatult rohkem kui võidak. Kaotaks lausa terve eesti rahvas. Ei saa ju väita, et keskmine eestlane just väga hästi elaks. Reformierakonna populistlikest loosungitest inimestel abi ei ole. Hetkel ongi Keskerakond ainus poliitiline jõud, kes on valmis seisma tavainimese huvide eest. Seega peaks kõik selle erakonna liikmed toetama meie tegevuse jätkumist, nii nagu see on, seniste juhtide eestvedamisel.

Reform tahab üksi jagada ja valitseda

Kui Reformi ideoloogid õnnestub täna viia Keskerakond poliitilisse lõhesse, siis on nad oma helesinise unistuse – valitseda ja omadele valimatult ning vastutust kartmata kõikvõimalikke hüvesid jagada – täitnud.

Nagu näeme, võib rahva tulevik seista ühe erakonna juhi valimises. Me ei tohi lasta parempoolsetel parteidel jätkata poliitikat, mis ei oma nägemust homsest päevast ja võib oma lühinägeliku olesklemisega kasvatada lõhe üha vaesuva eestlase ja rikastuva nomenklatuuri vahel liiga suureks.

Iga keskerakondlane peab tunnetama, et ühtsuses peitub jõud. Lähme kongressile teadmise, et Edgar Savisaar on see mees, kes suudab oma parteid juhtida kogu Eesti huvides.

Ilmunud ka ajalehes “Lõunaleht” 11.08

Telesaatejuht Viktor Jerofejev Tallinnas: „See magus sõna „vabadus!”

Rahvusvahelise meediaklubi Impressum kutsel tuleb Tallinna Venemaa kultuurielu üks värvikamaid esindajaid, kirjanik, kirjandusteadlane ja telesaatejuht Viktor Jerofejev. Avaliku kohtumise teema on „See magus sõna „vabadus”

Kohtumine Viktor Jerofejeviga on neljapäeval, 25. augustil kell 17 Tallinnas Meriton Grand Conference & SPA konverentsikeskuses.

Osavõtt tasuta. Soovijad peavad end eelnevalt registreerima tel 668 8903 või 5309 9045 või e-posti aadressil info@impressum-club.eu

Kesk erakonda võib tab

„Sümptomid ei ole võrreldavad, kuid lõpptulemus võib olla võrreldav,” arutles endine rahvaliitlane ja ekspõllumajandusminister Ester Tuiksoo, kui Kesknädal temalt küsis, kas Rahvaliidu ja Keskerakonna olukorda võib võrrelda.

„Rahvaliidus vaheldus raskel ajal mitu esimeest,” lisas Rahvaliidu endine pressiesindaja Manuela Pihlap. „Kuigi Rahvaliidu noor juht Karel Rütli lubas erakonna viia uuele tõusule, lagunes Rahvaliit täiesti.”

URMI REINDE

urmi@kesknadal.ee

Täna on nii Tuiksoo kui ka Pihlap Keskerakonna liikmed, ja vaatavad kõrvalt, kuidas mõned keskerakondlased on asunud erakonna juhtkonna vastastele positsioonidele. See aga võib tähendada erakonna lagunemist, teavad mõlemad naised oma varasemast kogemusest Rahvaliidus.

Tuiksoo ütles, et kuigi ta ei tunne Keskerakonna ajalugu, on ta praegu n-ö jalgupidi asjas sees, ja see teeb teda murelikuks. Tema meelest on situatsioonid erinevad, kuid lõpptulemus võib olla sama – see, mis juhtus Rahvaliiduga parlamendist välja langedes, võib juhtuda ka Keskerakonnaga.

„Rahvaliidus olid esialgu

tugevamad välismõjud – erakonna esimeest asusid ründama õiguskaitseorganid.

Tuletame meelde – kui Siim Kallas pidi oma õigust kaitsma kohtus 10 miljoni dollari kadumise pärast, asus Reformierakond kõhklematult oma esimehe seljataha. See näitab erakonna tarkust,” hindab Tuiksoo. „Kui aga Villu Reiljan sattus kohtu alla, erakond oma esimeest ei hoidnud. Keskerakond peaks olema ettevaatlikum – juhi kõrvaldamisega nõrgeneb erakond niivõrd, et enam ei toibu,” hoiatab ta. Tema hinnangul rünnati Rahvaliitu eelkõige väljastpoolt erakonda, Keskerakonna puhul tundub aga, et rünnakud tulevad nii väljast kui seest.

Tuiksoo meelest tähendab välisrühnak konkurentide suunalt ka seda, et parempoolne meedia

kaitseb ühte poolt Eesti poliitikat. Teine pool on juba praktiliselt kõrvaldatud, ainult Keskerakond on veel jäänud.

„Edgar Savisaar ütles õigesti, et Keskerakonnal ei ole Rahvaliidu näol enam liitlast. Edgar ütles umbes nii: peame üksi rinnet hoidma. See tähendab: pole, kellega teha koostööd.”

Siit võib Tuiksoo sõnul välja lugeda sedagi, et Keskerakond on tugev jõud ja hea tegija, seepärast peab erakond kokku hoidma, mitte üksikestele vastanduma. „Vastasel juhul läheme kaasa konkurentidega, nagu juhtus ka Rahvaliidu sees. Just teised erakonnad rõõmustavad ju konkurendi kadumise üle!”, imestab Tuiksoo.

Ka Pihlap leiab, et Rahvaliidu lammutamisel ja Keskerakonna nõrgendamisel on ühiseid jooni, kuid ta leiab, et Keskerakonda lammutada ei õnnestu, sest ta on erakonnana tugevam.

„Me nägime Rahvaliidu sees

kõiki neidsamu protsesse nii hästi, et võiksime välja anda raamatu „Erakonna lõhkumise ABC,” pakub Manuela Pihlap. „On ju Keskerakonnal ja Rahvaliidul sarnane maailmavaade, ja on näha, kes olid huvitatud RL lõhkumisest, ja on ka näha, kes on samamoodi meelestatud KE puhul. Mõlemal juhul võidavad kõik teised erakonnad.”

Pihlap lisab, et praegu on lisaks muudele huvidele Keski-siseste uudistega suudetud teadlikult varjutada presidendivalimisi.

„Reformierakonnale ei meeldinud, et juunis-juulis-augustis oleks räägitud tugevast Ilvese vastasest presidendikandida-

dist. Neile sobib kas vaikus või see, et tähelepanu keskmes on hoopis Keskerakond.”

Tuiksoo:

„Meil on õnnestunud

tõotada kahe särava erakonna juhi kõrval. Nad on koolitanud järglasi, kuid neile järglastele on poliitilised kingad jäänud suureks. Seda nii Karel Rüttille, Sven Mikserile kui ka Jüri Ratasele. Mitte ühelgi neist pole veel seda juhikarimat, mis on Savisaarel või Reiljanil. Ratas ju väga kaua isegi ei teadnud, kas ta tahab kandideerida või ei... Pihlap: „Kui noore juhi ülespuhkimise aeg mööda sai ja jõudis kätte hall argipäev, kadusid Kareli kõrvalt paljud toetajad, ning viimases hädas tahtis ta erakonna liita sotsidega. Varem olid noored lubanud viia erakonna uuele tõusule – kas see tõus peitus siis ühe suure maarahva erakonna kadumises ja parlamendist väljajäämises?”

Pihlap arutleb, et noortel juhtidel,

kes on küll targad ja haritud, kuid kel puudub elukogemus, esineb tihti suhtumist „oleme kõikidega sõbrad”.

No näiteks Villu karismaatilise isiksusena ütles seepeale, et erakonna esimees ei saa rääkida nii leiget juttu nagu lambajoogi vesi. Esimees ei tohi karta tõe välja öelda, ükskõik kui kibe see ka ei oleks. Karisma tähendabki seda, et julgetakse öelda asju, mis *kõikidele* üldse ei pruugi meeldida.”

Kokkuvõttes arvavad endised Rahvaliidu daamid, et just noortel juhtidel kipub olema see viga, et tahetakse hirmsasti meeldida teistele, aga see on nii enese kui ka erakonna petmine.

Pihlapi sõnul juhtub elus sageli nii, et noored juhid ei näe ega anna endale aru, kuidas Eesti paistab mujalt maailmast.

„Kas see on hea ja õige,

et avalikkuse vaikides hävitatakse juba teist opositsiooni-

Elukü

RAIVO J. RAAVE

Keskerakonna Kultuurikogu esimees

Mul on unistus, et 27. augustil toimuvast Eesti Keskerakonna kongressist võiks saada avatud aken, kust puhuv värske tuuleõhk pühib minema kogunenud erimeelsused ning seab erakonna põhikirjast tulenevad väärtused taas ausse. Meil tuleb täna küsida, mis on isolatsioonist väljumise hind ja paremmeedia peksupoisist pailapseks muutumise väärtus, kui sellega kaasneb põhikirjalistest seisukohtadest loobumine ja oma valijate ootuste petmine? Kas tõesti on ainsaks Keskerakonna puuduseks selle juhi Edgar Savisaare karisma ning edu pandiks erakonna looja põrmustamine? Kas see ongi nõu, mida annab IRLi endine peasekretär Ott Lumi?

Poliitika on kompromisside kunst, kuid siin on kindel piir, mille taga algab mugandumine

Meil tuleb täna küsida, mis on isolatsioonist väljumise hind ja paremmeedia peksupoisist pailapseks muutumise väärtus, kui sellega kaasneb põhikirjalistest seisukohtadest loobumine ja oma valijate ootuste petmine?

ja oma põhimõtetest loobumine. Kahjuks ei tunneta nii mõnedki valjuhäälsed Savisaare vastased, et on kvistluse piiri ületanud, sest Oidipuse kompleksist johtuv kätemaksuhimu pole just parim

nõuandja. Meile öeldakse: valige erakonnale uus esimees ja te saate tubli suutäie riigipirukast. Loobuge Savisaarest ja avalik meedia hakkab teisse suhtuma leebelt.

Saatke sinnapaika erakonna senine juhtimisstiil ja me anname teile andeks, et seisite vaikima sunnitud ühiskonnas vasaktsentristlike väärtuste eest.

Vahetage plaati ja me loobume katsetest pistikut seinast tõmmata...

Peibutavad lubadused, ent ärge unustagem, et nende taga seisavad tegelikult meie poliitilised vastased, ja kui oponent sind kiidab, tuleb oma käitumine kriitiliselt üle vaadata. Olgem tähelepanelikud, et seispositsiooni mesi- ja mõistujutud meid ei uinutaks ega paneks kätt iseeneste vastu tõstma!

Kongressil ei vali me kahe isiku vahel, nagu meile püütakse selgitada, vaid otsustame erakonna püsimise ühtse arves-

ada Rahvaliidu saatust

Ester Tuiksoo (vasakul) ja Manuela Pihlap.

erakonda?" küsib Pihlap. „Mõlemad need erakonnad on seisnud võimsalt riigivara mahamüügi vastu, koos päästeti elektrijaamad pehmelt öeldes kaabakate käest. Laar müüs raudtee küll maha, kuid Savisaar ostis selle riigile tagasi. Keskerakond on algusest peale deklareerinud, et seisab keskklassi eest – kus me praegu selle poliitika ajamisega siis oleme?“ Pihlap peab silmas seda, et sisemises vastasseisus ei tegele erakond ka oma poliitikaga, ja sellest on taaskord kasu vaid poliitilistele konkurentidele.

„Noored juhivad ei saa aru, et mäng käib palju kõrgemalt, kui nende vähene kogemus näha võimaldab. Nad on ise vaid vahendid – instrumendid, millega mängitakse,“ toob Pihlap võrdluse.

Tuiksoo ütleb, et intriigide punumises läheb ka valitsusel meelest ära, milleks ta on kutsutud ja seatud. „Töökohti on loonud ainult Tallinna linn. Mida on valitsus teinud tööpuuduse vastu? Statistika ei ole ju põrmugi rõõmustav,“ ütleb Tuiksoo. „Jateme asi – meedia põhjal jääb mulje, justkui nn korruptsioonierakondi oleks vaid kaks – Rahvaliit ja Keskerakond, sest vaid nende

vastased rünnakud võimendatakse õiguskaitseseorganisatsioonide abil. Samal ajal analoogseid ja hullemaidki juhtumeid, mis toimuvad IRL-is ja Reformis, käsitletakse avalikkuses tagasihoidlikult. Ja SDE-d poliitika näib et ei huvitagi, ülipaindlikke sotsiaaldemokraate huvitavad vaid soojad kohad oma ladvikule.“

Pihlap lisab repliigi: „Maadevahetused seadustas Reform ja tehingutega alustas nende minister Heiki Kranich. Rahvaliidu lammutamise taga aga seisid Reform ja Res Publica – Kalle Laaneti teadmisel, kes oli toona siseminister.

Ja üldse, juhin tähelepanu, kuidas vastased on teadlikult kujundanud Reiljani ja Savisaare kuvandit. Savisaarest, kes oli vabandusliikumise juht, püütakse teha riigivastast. Reiljanist, kes on terve elu seisnud maarahva ja eestlaste maa ning metsa hoidmise eest, püütakse teha esikorruptant.“

Jutt läheb poliitike pealtkuulamise juurde, mis olevat julgeolekuasutuste poolt ohjeldamatu. Eriti oli seda ette tulnud eelmiste presidendivalimiste ajal, kui kandideerisid

Ilves ja Rüütel. Pealt oli kuulatud neid, kes valijameestega suhtlesid. Pärast seda oli ju teada valijameeste meelsus, ehk teiste sõnadega, saadi teada, kes ei olnud Ilvese poolt.

Rahvaliidu sisemises informatsioonis levis arvamus, et presidendivalimistesse tõi Kapo sisse grupp noori republikaane – kellest võis olla teadlik ka tollane siseminister Kalle Laanet.

Täna paneb imestama see, et meie keskerakonna kaastal Laanetit soovivad Euroopasse kõrgele politseiametikohtale praegune siseminister Ken-Marti Vaher! Tundub olevat suurepärase koostöö.

Nii nagu need noored löid erakonna Res Publica, ei suutnud see püsida ja see tuli liita Isamaaliiduga – nii ka Rahvaliit tuli liita sotsidega.

Ester Tuiksoo ütleb lõpetuseks,

et Jüri Ratasest võib kunagi saada hea Keskerakonna esimees, kuid hetkel peab jätkama Edgar Savisaar – just praeguses Eesti poliitilises situatsioonis, kus parlamendis võidutsevad paremerakonnad.

„Edgari töö erakonna juhina on pooleli,“ ütleb Tuiksoo. „Tal on veel palju täitmata ambitsioone. Eriti nüüd, kus endised Keskerakonna liitlased – rahvaliitlased – olid sunnitud ühinema sotsidega.

Manuela Pihlap leiab samuti, et Jüri Ratasel on oma „jüripäev“ kindlasti veel ees, kus temast saab erakonna esimees. „Täna on tal aga võimalus jätkuvalt Edgar Savisaarelt õppida ja tema kõrval küpseda, et saada selle erakonna vääriliseks esimeheks. Ütleksin isegi nii, et täna ei ole mitte Edgar Savisaarele vaja olla Keskerakonna esimees, vaid Keskerakonnale on vaja, et Savisaar jätkaks esimehena.“

Pealiini meedia räägib religioosusest usust Savisaaresse kui väljavalitusse. Ilmselt selle nad ei eksigi. Kuid üks on selge: Keskerakonda ei saa keegi edukalt juhtida ilma

Pigem tuuakse ausameelne Jüri Ratas ohvriks suurema eesmärgi altari.

Savisaarelt saadud õnnistuse ja edasi antud võidmiseta.

Sestap pole meil vaja karta erakonna lõhenemist, sest enamus Keskerakonna liikmetest on terve mõtle misega, õiglased ja ausad inimesed. Me oleme ka varem elanud üle katseid erakonna ühtsust lõhkuda, elame üle ka seekord.

Erakond ja Eesti vajavad täna Edgar Savisaare kogemusi, intuitsiooni, karimat ja väge. Meil ei ole tegelikult valikut: et mitte sooritada enesetappu, saame toetada vaid Edgar Savisaart.

Äri Keskerakonna pärandiga ehk Savisaare skalp juubelikingiks

Hiljuti avaldati Delfis arvamust, nagu oleksid Keskerakonna „ohvitserid“ (need, kes on avalikult rivistunud Savisaare kui oma erakonnajuhi vastu) jõudnud seisukohale, et Savisaare käest ei ole enam midagi saada, järelikult on vaja temast enesest lahti saada.

LAURI LAASI
Riigikogu liige

Tõepoolest, suuri valimisi lähiajal pole. Mis puudutab Tallinna linna või riigi juhtimist, siis uskuvat enamust „ohvitseridest“, et igaüks neist võiks seda palju paremini teha kui Savisaar. Konkureeriva kandidaadi heaks all-

kirja andnud inimestel on järelikult kõigil oma marssalikepike põues.

Savisaare hääli oli küll vaja!

Enne valimisi hoiti ju suu lukus. Alles pärast valimisi alustati sõda erakonna esimehe vastu. Savisaar kogus viimastel valimistel kõige suurema hääletesaagi, ületades ka Andrus Ansipi 2007. aastal saadud ja ületamatuks peetud tulemuse. Edgari konkurendid erakonna sees – Ain

Seppik, Siiri Oviir, Vilja Savisaar-Toomast ja veel mõnigi kas ei kandideerinud üldse või ei pingutanud eriti hääle saamise nimel. Tulemus oli, etainuüksi nende kolme poliitiku loobumisest kaotas Keskerakond 2011. aasta Riigikogu valimistel ligi 15 000 häält. Ja selle asemel, et pattu kahetseda, hakati hoopis esimeest ründama. Võitjast tehti kaotaja – selleks, et oma süüd varjata.

Mille poolest see, mida räägib Seppik, erineb sellest, millest kõnelevad Ansip ja Rain Rosimannus?! Kõige alatam oligi see, et Savisaar õhutati omade poolt hääli koguma ja pärast valimisi tuldi talle seljatagant kallale.

Avalikkuses on just mõne keskerakondlase poolt Savisaarest tehtud „Tallinna torumees“. Tallinna võim ei tähendavat enam mitte midagi ja Savisaar olevat ainult piduriks Keskerakonna uuel lähenemisel Reformierakonnale.

Tahetakse Tallinna ja Savisaar vaid segab

Tegelikult oli ja on Tallinna võimul väga suur väärtus. Kui see võim oli Isamaaliidu käes, siis

nimetati linnapead Jüri Möisa austavalt isegi Eesti kolmandaks riigi-mehiks presidend ja peaministri järel. Nüüd on see unustatud, Keskerakonna abso-luutset võimu Tallinnas võetakse enesestmõistetavana. Seda juba kolmandat korda järjest, mis tundub eriti uskumatu.

Tallinn suutis vastu võtta positiivseid lisaearveid ajal, kui Ansipi valitsus hoopis omavalitsuste sissetulekuid rappis. Tallinn suutis jätkata veevärgi ja kanalisatsiooni väljehitamist, munitsipaalalamuehitust ja koolide renoveerimist ka ajal, kui riigi-objektidel ei olnud Tallinnas näha enam ühtegi kraanat. Välja arvatud ehk Vabadussamba püstitamisel, aga see on üks teine ja veelgi magedam lugu. Tallinn suutis toetada eakaid inimesi enam kui 90 miljoni krooniga aastas, samal ajal kui Ansipi valitsuse plaanid pensionide tõstmiseks jäid õhku rippuma. Keegi ei saa salata, et Savisaare võidud valimistel olid suure töö tulemus, mille eest ka valijad teda oma hääletega autasustasid.

Poliitikutest ärimeesteks

Järgmised valimised on küllalt kaugel ja seetõttu võivadki Keskerakonna „ohvitserid“ tõemeeli arutada selle üle, kuidas esimees välja vahetada ja mida keegi selle arvelt võiks teenida. Ka Keskerakonnas on inimesi, kes ehk kunagi olidki poliitikud, kuid nüüd on neist saanud pesuehtsad ärimehed.

Ainuüksi Toompeal asuva Keskerakonna maja maha müümisega võib teenida miljonid! Eurosid. Ostjad olevat juba olemas. Ainult et kuidagi odavalt tahetakse müüa.

Jah, erakonnal on võlad. Kuid kas ei peaks Keskerakonna võlgu kinni maksma eelkõige need inimesed, kes erakonna poolt võetud laenu arvelt on saanud enesele positsioonid Brüsselis või Toompeal? Miks üldse peavad nüüd Savisaar ja Toobal nende laenu eest vastutama ja erakonnakaaslaste noomitusi noruspäi kuulama? Sest milleks ikkagi need laenud kulutati, kui mitte valimiskampaaniaks? Eriti Europarlamendi valimistel.

Meenutame, et kui Toomas Hendrik Ilves vedas 2004. aastal Europarlament kolm sotsiaaldemokraati, kandsid nende eurosaadikud küll

mitu aastat kogu partei peakorteri ülalpidamiskulud. Keskerakonna saadikud Brüsselis teevad näo, nagu ei võlgneks nad oma elu suurimale palgale tõstnud parteile senti.

IRL laguneb, Reform vajab keskerakondlasi

Kindlasti võiks ärite-

hing olla ka Keski saadikute andmine abiks Reformierakonnale Toompea lossis. Pole saladus, et reformistidel oleks neid väga vaja, kuna IRL-i seltskond kipub lagunema. Usun, et Rosimannus võiks selle eest palju lubada, aga muidugi tingimusi, kui see äri toimub ilma Savisaare ja Kadri Simsoniga, kes jälle tulevad jutuga astmelisest tulumaksust, pensionide tõstmisest, uute töökohtade loomisest ja väljarände pidurdamisest.

Minu arvates on mõnigi Keskerakonna ja Reformierakonna ärimees välja mõelnud salakavala plaani, kuidas Savisaare ja Keskerakonna arvel äri teha. Keskerakond on justkui rikas firma, kes saab igal aastal riigieelarvest 24 miljonit krooni toetust, mis igale ärimehele ära kuluks.

Juhtub paremateski erakondades

Tuletage meelde, kes keskerakondlastest on viimastel aastatel lahkunud poliitikast ja sidunud ennast ärihuvidega, jäädes samal ajal ikka Tallinna Linnavolikogusse, sest Tallinn on väärtus omaette. Kui nüüd tahetakse ka võim Tallinnas sokutada reformistide kätte, siis esimene samm selles suunas oleks Keskerakonna esimehe väljavahetamine

Juudaseklite eest Savisaare mahamüümine pole ilus. Aga poliitikas juhtub ikka, paremateski erakondades. Terve oma erakonna lõhkumine on veelgi vähem kena – aga ka seda juhtub, ning alati on lõhkujatel huultel kõige õilsamad põhjendused. Antud juhul aga toob peamise opositsioonierakonna tasulilistamine vältimatult kaasa nihke kogu riigikorralduses. Lisaks valitsuse poolt juba manipuleeritavale õiguskaitsesele, meediale ja häältelugemisele saame varsti ka valitsusele täiesti kuuleka opositsiooni.

Mulle tundub, et 20. vabadsusjuubelit pidav Eesti väärrib Savisaare skalbist siiski paremat kingitust.

Kui Ilves vedas 2004. aastal Europarlamendi kolm sotsiaaldemokraati, kandsid nende eurosaadikud mitu aastat kogu partei peakorteri ülalpidamiskulud. Keskerakonna saadikud Brüsselis teevad näo, nagu ei võlgneks nad oma elu suurimale palgale tõstnud parteile senti.

Miks üldse peavad nüüd Savisaar ja Toobal üksi laenu eest vastutama ja erakonnakaaslaste noomitusi noruspäi kuulama?

simus

tatava vasaktsentristliku jõuna. Me ei vali mitte Savisaart ega Ratas, vaid anname hääle Keskerakonna püsimisele või selle killustumisele.

Kongressil ei vali me kahe isiku vahel, nagu meile püütakse selgitada, vaid otsustame erakonna püsimise ühtse arvestatava vasaktsentristliku jõuna.

Me ei tohi minna Rahvaliiduga sama teed!

Kas pole, vaadates tänaseid Euroliidu üle pea kasvavaid probleeme, aeg tunnustada, et Edgar Savisaarel oli omal ajal õigus olla skeptiline Euroopa Liidu suhtes ja meil oleks oma kindel tagaturg, kui Savisaar juhiks meie vene-poliitikat? Igatahes niikaua kui Savisaar ON, ei õnnestu poliitikas vaikivat ajastat täielikult kehtestada. Eestimaa pälvib parempoolsest polaarööst helgemat

saatust.

Ükski keskerakondlane, kes juhindub südametunnistusest ja tervest mõistusest, mitte konjunktuursetest kaalutlustest, ei saa kahelda, et kongressi delegaadid valivad erakonna ühtsuse ja senise joone jätkumise. Ilmselt pole ka vastaspool nii kergeusklik, et arvestab oma plaanide õnnestumisega. Pigem tuuakse ausameelne Jüri Ratas ohvriks suurema eesmärgi altari. Lisaks esimehe valimistele toimub ju ka erakonna juhatuse valimine, millest johtub oht sisepingete jätkumiseks.

Esimehe valimise varjus üritatakse poetada Keskerakonna juhatuse kandidaatide hulka oma mõjuagendid, umbes nii nagu Res Publica omal ajal Isamaaliidus tegi. Nii püütakse säilitada erakonna sees ebakindel olukord ning selle süvenedes tekitada juhatuse ja esimehe vastasseis, mis pärsiks erakonna teovõimet ja mõju. Kui tervet rehkendust ei jõua, piisab ka poolest.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Keskerakonnale lüüakse hingekella

Kes lööb? Eks ikka ise. Kui Jüri Ratase kandideerimine ei ole demokraatia mängimine erakonna sees, nagu varem võis arvata, vaid tõsine väljakutse Edgar Savisaarele, siis võivad kired erakonna lõhki lüüa. Äraunustatud on valija, kes tegelikult annab erakonnale hääled ja kaalu. Hääled, mis üle vabariigi anti kevadel Keskerakonna kandidaatidele, oli panus erakonna tugevdamiseks ja võimaluse korral Edgarist peaministri tegemiseks. Erakonna programm meeldib suurele hulga rahvale. Miks siis kevadel jäi tulemus ke-

siseks? Esiteks, e-hääletus on võltsitav, mida on paljukordsest tõestatud. Niisamuti nagu perekonna sees jääb peale parima arvutitundja või perepea eelistus. Sellepärast on e-hääletus mujal maailmas väljapaistav. Teiseks, solgi valamine alates Tuuli Kochist ja kohalikust KGB-st (mitte ei tule õige eesti nimetus meelde) oli jõuline, õigesti ajastatud ja löi ausad, veel vähekarastatud eestlased kahtlema. Mingit solki oli karta, ning ta tuleb uuendatud kujul veel kasutusele. Kolmandaks: rasked lumeolud

ja vähendatud valimispunktide arv ja eelnev avalduse viimine jättis vanemad ning nõrgemad inimesed nii maal kui ka linnas valimisõigusest ilma. Tuleme tagasi Keskerakonna eeloleva kongressi juurde. Mõnestki tulihingelisest võitlejast võib saada pettunud nn aknaalune või sots. Samal ajal sotsiaaldemokraadid lastakse piruka juurde vaid siis, kui nad loobuvad oma minast, lubadustest, muudavad programmi ning neile sobiks õigemini nimeks Parempoolsed Mõõdukad. Mida teevad venekeelsed vali-

jad? Kui pole Savisaart, lähivad nende hääled koondunud vene parteile (nime veel ei ole), mis saab Riigikogus mitmeid kohti. Seesobib kahästi suurele naabrile. Kongressil tuleb säilitada üksmeel, et mitte olla tulevikus ilma hääleteta pisi partei. Keskerakond jääb tugevaks ainult siis, kui teenekas juht tunneb, et enam ei jaks, ja astub ise kõrvale.

Rein T.
parteitu

Küsimus president Ilvesele

Härra president! Te töötasite Raadio Vaba Euroopas üheaegselt Riho Mesilasega. Palun meenutage mõne sõnaga oma tööd seal ja ka koostööd Riho Mesilasega. Toonasele kuulajale on jäänud Rihost sümpaatne mälestus kui vaimukast sõnaseadjust meie sinise elu teemadel, esitatuna piisavalt mõistetavas ironia võttes. Olen üks neist (vähestest?), kes kirjutas maha tema tõlgitud ja ette loetud Georg von Rauchi „Balti riikide ajaloo“ teksti ning selle seitse masinakirja eksemplari „rahva hulka“ lasi. Pakkusin „Balti riikide ajaloo“ üht masinakirja eksemplari ka Okupatsioonide Muuseumile, kuid härra Ahonen lasi selle mulle oma sekretäri kaudu tagastada. See leidis aset neil päevil, kui Raadio Vaba Euroopa oli lõpetanud oma töö, mil sel puhul Okupatsioonide Muuseumis leidis aset kohtumine, sealsete raadiotöötajate kohtumine, sest „siinpoolsete“ kuulajate mälestusi peale Lennart Meri esinemise ei olnud.

Lugupidamisega
Arvo Adelbert, Koeru

Pühadetervitus Mardile

Härra Niklus *forwardis* (loe: suunas) Kesknädalale talle saabunud e-kirja, mis sisaldas luuletust pühendusega Eesti Vabariigi 20. aastapäevaks. Autoriks on märgitud keegi Priit.

Mart, pühadetervitus sulle

20. augustiks

*Teid ma tervitan, kes teie vapralt
Eesti päästsite endale,
kes ep kohkunud keemikut tapmast,
julgeid küütimast laagrisse.*

*Teid ma tervitan, kes teie õigust
ikka mõistate endale,
kellest rahvas tunneb vaid võikust,
aul ja häbil kes vahet ei tee.*

*Teid ma tervitan, kes teie hoolsalt
Moskvast Brüsseli lendate,
teid, kel Loojaks on rubla ja dollar,
sinasõbrad ka eurole.*

Priit

Mõtted Eesti ajaloost Paide Ajakeskuses

Kuu aega enne Eesti iseseisvuse taastamise 20. aastapäeva tähistamist külastasin kolleegidega Paides asuvat muuseumi, Ajakeskust Wittenstein SA. Oli südasuvi ja Mäo kandis uued teed. Need teed viisidki Vallitorni, ajamasina muuseumisse. Lootsin siit leida Maljuta Skuratovi, tsaar Boriss Godunovi äia ja tsaar Fjodor Godunovi vana-isa, ja ka Hermann Hesse esisade kadunud rajad... Mida polnud, seda polnud. Seinal rippus hoopis Herbert

George Wells. Käis suurkirjanik ju tõesti Jänedal oma armukese Moura paruness Budberg von Bönninghauseni juures. Oleks ta vaid teadnud, et Mourapole mitte ainult NKVD agent ja Maksim Gorki armuke, vaid ka tulevase Briti asepeaministri Nick Cleggi vanavanatädi! Ajamasina idee ise oli huvitav. Siiski rohkem meeldis mulle väljajehitatud rõdu. Kahju, et keegi tornis kohvikut ei pea. Kahju oli natuke ka balalaikat mängivast vürst Volkonskist. On

ta ju meie ainuke, pea kõikide Romanovite tsarinnade lähisugulane, rääkimata et Rjurikovitš. Oleks võinud ka parema steenaariumi talle kirjutada. Imelikult palju tühja tigidust oli tekstides, unistanud oleks aga „Viimse reliikvia“ hiilgusest, Valton on ju veel elus. Aga et ikka valmis saadi ja edasi punnitatakse, selle eest aitäh. Ärme kunagi unusta, et Maarjamaa on olnud iseseisev ka enne aastat 1918. Me olime iseseisvad Püha Saksa Rooma

Keisririigi koosseisus pea neli sajandit. Seal on Eesti pärit. Paidet kaitsnud sõjameeste nimed 1570. aastal räägivad enda eest, puha eestlased. Me oleme seotud Taani ja Rootsi kuningakojaga, Romanovite dünastiaga. Eestil jätkub hiilgust ja sädelust. Tooks selle keegi ometi välja. Nüüd võib öelda, et nägin Eesti südames kuningriiki tõusmas!

Max Kauri blogist

20. augustil Tallinnas Harjumäel Eesti taasiseseisvumispäeva tähistamine

Algus kell 16:00

- Kontsert „Kolm hetke Eesti muusikast“
- Kõnega esineb Tallinna linnapea.
- Avatakse 20. Augusti väljak ning purskkaev. Kontserdil kõlab muusika Eesti esimesest iseseisvuse ajast, laulva revolutsiooni ajast ning tänapäevast, peamiselt heliloojatelt Raimond Valgre, Alo Mattiisen, Rein Rannap jt. Esinevad solistid Jassi Zahharov, Airi Allvee, Kristjan Kasearu ja rockansambel, Meelis Hainsoo, ETV lastekoorid ja Politsei- ja Piirivalveorkester. Dirigendid Lii Leitmaa ja Hando Põldmäe. Kõik on oodatud ja kutsutud vaatama-kuulama!

Haabersti Keskerakonna piirkond ja klubi Keskpäev õnnitlevad

KESKNÄDALA

ajalehe toimetust 12. sünnipäeval 18. augustil. Soovime, et sünnipäev oleks varsti kolmekohaline!

Keskerakonna Haabersti piirkond ja klubi Keskpäev õnnitlevad poliitikaga alati kursis olevat ja reibast

Lembit Krabi,

kellel 16. augustil täitus 88. aastaring. Tugevat tervist ja palju aastaid!

Senioride koosolek Tartus

Reedel, 19. augustil kell 16 saavad Tartu Keskerakonna büroos kokku kohvilauas seniorid.

Haabersti Keskerakonna piirkonna klubi Keskpäev

kutsub laupäeval 3. septembril Tartumaale astepaju marju korjama. Buss väljub Öismäelt kell 7.00 ja Vene kultuurikeskuse eest kell 7.30. Eelregistreerimine 30. augustini tel 655 00 80 või 53 33 73 60

Meie isa

HERBERT VAINU

(sündinud 1929) ajakirjanik, ajaloolane ja politoloog, kes töötas aastaid Eesti TVs ja Eesti Raadios, oli pikki aastaid „Aktuaalse Kaamera“ väliskommentaator ja tegi kaastööd mitmele ajalehele ja ajakirjale, sealhulgas Kesknädalale, lahkus meie hulgast laupäeval, 13. augustil 2011.

Leinavad Epp ja Mart Vainu

Kesknädal mälestab oma head autorit

HERBERT VAINU

ja avaldab kaastunnet lahkunu omastele

LUULE KISAND

19.10.1926-10.08.2011

Mälestame erakonnakaaslast. Siiras kaastunne tütrele perekonnaga.

Keskerakonna Tartu linna piirkond

ENDEL LIEBERG

28. august 1927 – 10. august 2011

Lahkus väärkas põllumees ja legendaarne majandijuht. Kaastunne lähedastele.

Eesti Keskerakond

“20 aastat taasiseseisvust Eestis 1991–2011“

20. augustil toimub Rahvusraamatukogus teaduskonverents “20 aastat taasiseseisvust Eestis 1991–2011”. Korraldavad Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, MTÜ Euroinfoühing ja MTÜ Välis-Eesti Ühing.

Konverentsi programmitööd osalesid akadeemik Jüri Martin, Tallinna Ülikooli professor Ene Grauberg, Tallinna Tehnikaülikooli professor Toomas Varrak, Välis-Eesti Ühingu juhataja Dr Leili Utno ja Tallinna Ülikooli raamatukogu direktor Dr Andres Kollist.

Osavõtt tasuta. Osavõtuks registreeruda: www.20aastat-taasiseseisvust.ee

Lugupeetud keskerakondlased!

Olen pikemat aega toetanud Keskerakonda nii Riigikogu kui ka kohalikel valimistel. Olen veendunud, et seni on see erakond teinud väga palju vaesema rahva heaks. Minule ei ole oluline see, et Keskerakond valimisi ei võida, vaid see, et ta programm on parim. Kurb on, et minu poolehoid Keskerakonnale võib muududa, kui erakonna liidriks saab Jüri Ratas. Ma tean temast vähe, kuid kõige rohkem šokeeris mind tema avaldus selle kohta, et Kesknädal on liiga terav. Selle järgi on karta, et Jüri Ratase juhitud Keskerakond muutub Reformierakonnale liiga kuulekaks ja Reform saab seega praktiliselt diktaatorlikuks jõuks Eestis. Savisaare liidriks jäämisel pole seda karta. Kuna valitseva kliki meelne meedia püüab liiga palju Jüri Ratast kiita, kaldun arvama, et ta on juba reformistide mõju all. Savisaare kõrvalejäämine kutsumaks esile olulise Keskerakonna toetajate arvu vähenemise ja ta muutub teisejärguliseks erakonnaks nagu Rahvaliid. PS Kuna Keskerakonda astujaid on ähvardatud isegi tappa, arvan ma oma nime avaldamist mitesoovitavaks.

P.K., Põlva

Koolijuht Aarne Link: elu täis õnnelikke juhuseid

15. augustil pani Pärnumaal ameti maha Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi pikaegne juht Aarne Link. 36 aastat direktori tööd on andnud tohutul hulgal kogemusi ning veelgi rohkem mälestusi kõigist, kellega kokku puutunud. Noori korvpalli abil õppima meelitanud Link ütleb ise tagasihoidlikult, et tema elus on kõige suuremat rolli mänginud õnnelikud juhused.

Sinu töö haridusvaldkonnas on olnud juba muljetavaldavalt pikaegne. Mõni ei püsi ühel kohal kolme aastatki, sinu on ainuüksi direktori ametit ette näidata kolmkümmend ja kuus... Tead, naljaga pooleks tavatseen tihti öelda, et ega ma mujale sobigi kui ainult juhtivale kohale. Tõepoolest, direktori ametit olen pidanud nüüdseks juba 36 aastat. Kolm sellest olin spordikooli direktor ning ülejäänud kuni tänaseni Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi direktor. Noortega olin juba enne Pedasse astumist töötanud – olin vanempioneerijuht.

Sealt siis saigi alguse sinu tee kooli ja noorte juurde? Elu pakub inimesele väga palju juhuseid, täpselt nii on läinud ka minuga. Kui olin pioneerijuht, siis pakuti võimalust minna Pedasse õppima vanempioneerijuhiks. Mulle öeldi, et sisse saab ilma eksamiteta, aga olid eksamid ja nõuti veel lauluoskust ja muusikatundmist. Sellega ma hakkama ei saanud, kuid tegin hoopis eksami joonistamise, joonestamise ja tööõpetuse erialale. Ega ma joonistamisestki kõva käsi polnud, aga suure tahtmisega sain tehnilised võtted selgeks. Kilingi-Nõmme olin esialgu õpetaja, treener, klassi- ja koolivälise töö organisator ja spordikooli direktor. Ühel koosolekul läks aga minu arvamus keskkomitee esindaja omast täiesti lahku ning otsustasin ameti maha panna. Siis kutsuti mind välja ja pakuti direktori kohta. Ega ma kaua mõelnud, otsustasin proovida, kõik on ju õpitav. Seega – üks õnnelik juhus teise otsa tõi mind Kilingi-Nõmme koolidirektori kohale.

Nii nagu aastate eest, tavatsetakse ka praegu öelda: küll need tänapäeva noored on hukas. Võin kihla vedada, et sina selle väitega ei nõustu. Loomulikult mitte! Hoopis vastupidi, lapsed ja noored on olnud väga toredad ning töö nendega on olnud äärmiselt huvitav. Minu meelest pole noored kunagi hukas – küsimus seisneb selles, kuidas neid arendada. Ka need, veidi väänikud, keda aeg-ajalt saku-tama peab, ka neist on saanud tublid inimesed. Lapsed vajavad tohutult positiivset tähelepanu, peab keskenduma nende iseloomuomaduste arendamisele. Vaid head õppetulemused ei näita midagi, tean *cum laude*

lõpetajaid, kel hiljem iseseisvas elus hakkama saamine pole olnud sugugi kerge. Samas on väänikuid, kes põhikoolis klassi kordavad, aga kui nendega tegeleda, siis lõpetavad gümnaasiumi ja veel mitu ülikooli ning on igati oma eluga eeskujuks. Tahtmisest ja keskendumisest sõltub tohutult palju.

Kas kohtud tihti oma endiste õpilastega?

Loomulikult! Vilistlaste seas on palju neid, kes saanud headeks perekonnatuttavateks ja tihti külaski käivad.

Korvpallitreeneri töö on samuti hästi välja tulnud, sinu juhendamisel on noored pärvinud hulganisti autasusid...

Korvpall kasvatab muuseumi samuti iseloomu, seepärast

eksam, mis on üle 80 punkti, tähendab mulle üht ringi ümber staadioni; iga eksam, mis jääb alla 70 punkti, jookseb tema. Viie eksami eest jooksis tema vaid ühe ringi, mina pidin kahega hakkama saama. Üritus oli vägev – pealtvaatajaid oli kohal üle 200 inimese, tuletõrjujad kastsid meid palavuse vastu voolikutest, isegi „Aktuaalse Kaamera” reporter oli filmimas. Pidin küll kaks ringi põrgupalavusega jooksma, aga jäin rahule, sest sain poisi õppima.

Oled ilmselgelt kõige rohkem seotud hariduspoliitikaga. Mis on hea hariduspoliitika võti?

See on nii lai teema, mida pole võimalik paari lausega väga põhjalikult selgitada. Kõige enam vajab hariduspoliitika kindlasti stabiilsust. Olen nõus, et kõik põhikoolid ja gümnaasiumid ei saa juba õpilaste vähesuse tõttu jääda avatuks, kuid liiga palju reformimist pole õige. Maapiirkondades peavad koolid olema targalt rajatud –

Kuulud Keskerakonda juba alates 1998. aastast. Miks just sellise poliitilise valiku tegid?

Ega koolidirektori poliitikast pääse. Poliitikaga kursis olemine ning selles aktiivne osalemine on olnud direktori ameti juures väga vajalik. Keskerakonnas on mul väga palju tuttavaid ja toredaid inimesi. Võibki öelda, et Keskerakonna suurimaks plussiks pean just asjalikke ja abivalmis inimesi, keda on Eestis riigil väga vaja. Mulle on sümboolne ka stabiilne ja kindel poliitika – ei ole selliseid närvilisi põhimõtete muutusi, nagu mujal erakondades.

Iseseisvuse taastanud Eesti saab peagi 20. aastat vanaks. Mis suunas peaks meie riik edasi liikuma?

Riik peab olema rahva jaoks, number üks eesmärgiks tuleb seada inimeste elatustaseme tõstmine. Elan ju ise ikkagi praktiliselt maal ja näen kui palju on mahajäänud põldusid. Eestis peab senisest enam keskenduma tootmisele,

TEAB, MIDA RÄÄGIB: 36 aastat Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi direktorina töötanud Aarne Linki arvates on Keskerakonna plussiks abivalmis ja asjalikud inimesed, keda on Eestis riigil väga vaja. Foto Scanpix

olen treeninud ka väänikuid. Spordi kaudu saab noori ärgitada end teostama, nad saavad tähelepanu ja tunnustust. Nii tekib ka õpitahe. Kui aga rääkida tulemustest, siis tõepoolest, Kilingi-Nõmme korvpallurid on olnud silmapaistvad. Üks ere mälestus on Nõukogude Liidu aegadest, kus Lenigradis tuldi küsima, et kuidas nii väikesest võimalust üldse saavad nii head pallurid tulla.

Spordielu on andnud kõvasti emotsioone, meenub juhus, kus heatahtliku nõökimise pärast pidid hiljem staadioniringe jooksma.

Just nii, emotsioone on olnud kuhjaga. Mul oli üks tubli trennipoiss, abiturient, kes aga riigieksamitele väga ei viitsinud mõelda. Vedasin siis tema soorituste osas kihla: iga

nii et gümnaasiumite vahel asuksid ka põhikoolid. Samuti leian, et nn eliitkoolid peavad alles jääma, kindlale suunale keskendumine sobib paljudele õpilastele. Kui laps tahab õppida süvitsi näiteks prantsuse või inglise keelt, siis seda võimalust ei tohi mingil juhul ära võtta.

Heade tulemuste saavutamiseks peab olema eesmärk, nii ka hariduspoliitikas. Vajame tugevaid põhikoole ja gümnaasiume ning tähelepanu tuleb pöörata kaadri-küsimustele. Meil on noorte õpetajate põud, sama lugu on koolijuhtidega. Tihti kandideerib direktori ametisse väiksemas kohas vaid üks-kaks inimest. See näitab, et töö pole ligiõmbav. Mees-õpetajate vähesus koolides, see on suisa omaette peatükk. Ilma heade õpetajateta ei saa aga jõuda ka tugevate koolideni.

peame suutma oma rahva ise ära toita. Praegu võimul olevad mehed võiksid majandusega rohkem tegeleda, päris nii ikka ei saa, et turg reguleerib kõike. Peame hakkama oma riiki tugevamaks ehitama.

Kas oled juba mõelnud, mida tegema hakkad, kui oma tööelule punkti paned?

Praegu on esimene mõte lihtsalt välja puhata, üks need aastad ole ju omajagu väsitanud ka. Jahil ja kalal käimisest jääb aga vist väheks. Võib olla on isu veel lapsi treenida, teeks mõne korvpallirühma. Tänapäeva noored on ju nii positiivsed, nendega tegelemine annab energiat.

Küsinud Taavi Pukk

TALLINNA TV

22. - 28. august

ESMASPÄEV, 22. 08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Tsirkusepuu
19:30 Hingelt tugevad 5*
20:00 Pealinnapilt
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Tallinna Päev 2011*
21:20 Maarja Magdaleena (Mary, Itaalia, Prantsusmaa, USA, 2005)
22:50 KAVA
22:55 Hingelt tugevad 5*
23:25 Pealinnapilt*
23:55 TÄNA*
00:15 Tallinna Päev 2011*
00:45 Maarja Magdaleena*
02:15 InfoTV

TEISIPÄEV, 23.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Tsirkusepuu
19:30 Maatriks
20:10 Õigusõu*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 KodanikuTV. Südamele ära*
21:20 Eesti lövid
21:40 Balti loorberid
22:40 KAVA
22:45 Maatriks*
23:25 Õigusõu*
23:45 TÄNA*
00:05 KodanikuTV. Südamele ära*
00:35 Eesti lövid*
00:55 Balti loorberid*
01:55 InfoTV

KOLMAPÄEV, 24.08

12:00 OTSE: LV pressikonverents
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Tsirkusepuu
19:30 LV pressikonverents*
20:00 Kultuuritehas*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Garaažist välja*
21:30 Estica. Surmatants
22:00 Naine posti teel (Mail Order Wife, USA, 2004)
23:40 KAVA
23:45 LV pressikonverents*
00:15 TÄNA*
00:45 Estica. Surmatants*
01:15 Naine posti teel (Mail Order Wife, USA, 2004)*
2:50 InfoTV

NELJAPÄEV, 25.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Tsirkusepuu
19:30 REC
20:00 KodanikuTV. Südamele ära*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Dokumentaalfilm. Maa ja vee piiril.
21:25 Tyson (Tyson, USA, 2008)
23:00 KAVA
23:05 REC*
23:35 KodanikuTV. Südamele ära*
23:55 TÄNA*
00:15 Dokumentaalfilm. Maa ja vee piiril.*
00:50 Tyson (Tyson, USA, 2008)*
00:00 InfoTV

REEDE, 26.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Tsirkusepuu
19:20 Kuum ja terav*
20:00 Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Savisaar. Hetked ja arvamused

22:25 Meistrite linn 6, saade
22:45 November (November, USA, 2004)
00:05 KAVA
00:10 Kuum ja terav*
00:50 Kultuurimeeter*
01:20 TÄNA*
01:40 Meistrite linn, 6. saade*
02:00 November (November, USA, 2004)*
03:20 InfoTV

LAUPÄEV, 27.08

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011. "Sota-pota II ehk Ott Arderi luuletused kümme aastat hiljem"
10:00 Hommikukohv*
10:30 Kultuuritehas*
11:00 Estica. Surmatants*
11:30 Meistrite linn*
11:50 Rebane ja laps (Le renard et l'enfant, Prantsusmaa, 2007)
13:05 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 Sergei Dovlatovi Eesti Dokumentaal: Te saate mu üle uhkust tunda. Dovlatov
19:20 Tallinn liigub. Suvi Jõulumäel
20:00 TÄNA. Pealinna uudised
20:30 Kultuurimeeter*
20:45 Rebane ja laps (Le renard et l'enfant, Prantsusmaa, 2007)
21:15 KAVA
22:55 Sergei Dovlatovi Eesti*
23:00 Dokumentaal: Te mu üle uhkust tunda. Dovlatov
00:00 TÄNA*
00:20 Rebane ja laps (Le renard et l'enfant, Prantsusmaa, 2007)
01:55 InfoTV

PÜHAPÄEV, 28.08

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011. "12 kuud"
09:50 TeTeVeke: multifilm Terve tervis*
10:00 Hommikukohv*
11:00 Aleksei Turovski lood, 13. osa
11:30 Maatriks*
12:00 Arn: Templirüütel (Arn: The Knight Templar, Rootsi, 2008)
14:10 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 Dokumentaal: Alged Linnaruum, 5 osa*
20:00 TÄNA. Pealinna uudised
20:30 Mina, eurooplane. Mina sündisin Euroopas.
21:00 Pelagea Nokia Kontserdimajas, 2. osa
22:00 Arn: Templirüütel (Arn: The Knight Templar, Rootsi, 2008)
00:15 KAVA
00:20 Linnaruum, 5*
00:50 TÄNA*
01:10 Arn: Templirüütel (Arn: The Knight Templar, Rootsi, 2008)
03:20 InfoTV

Nädala juubilar IVARI VEE 50

Kui ma seda kirja kirjutan, on Ivari Vee, me viimaste aastate truu tööpäevakaaslane, kellega koos on 3,5 aasta jooksul, mil ta kesknädaline on olnud, rohkem kui puud soola nahka pandud, veel meie hea kolleeg.

Hetkel, kui see jutt lugejani jõuab, pole Ivari enam me kolleeg – temast on saanud endine kolleeg. Ivari raputab Eestimaa tolmu jalgelt ja läheb elama Indiasse. Päriselt. Või vähemalt nii loodab ta ise, õigemini loodavad nad koos kunstnikust ja logopeedist abikaasa Galaga.

Mina olen umbusklikum – kuidas nii, et üleni Eestimaalt ära? Kuidas saab minna ja sinna jääda, rebestades sidemed ja suhted, jättes maha need, kellest ja kellega me oleme tulnud ja olnud?

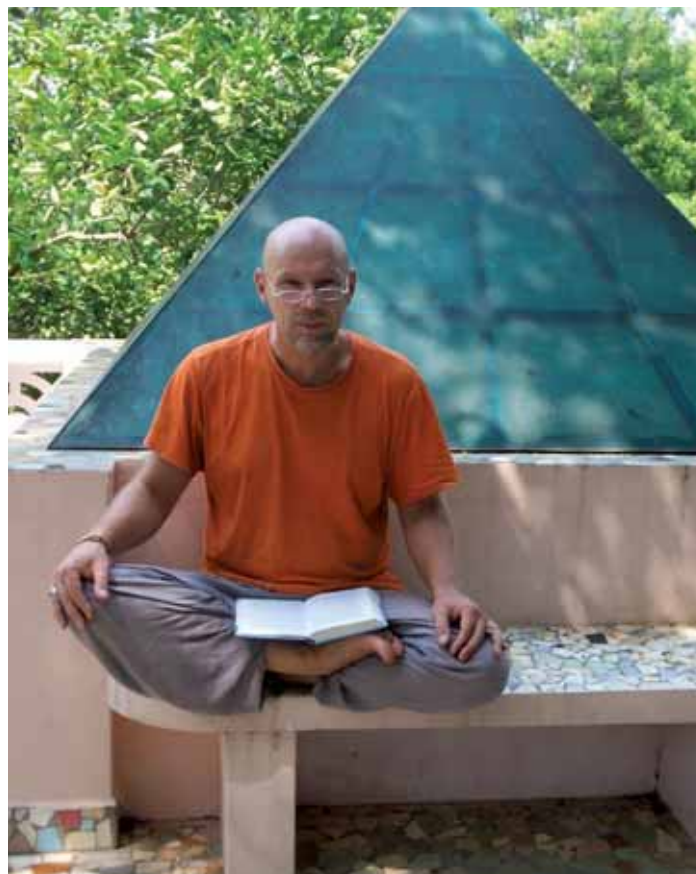
Ivari ise ilmselt ütleks seepeale, et ära ära sõrmi lehvikusse! Pole siin midagi nii paatoslikku. On kuri kliima, ja veel kurjemad inimesed, ja õhkkond raskestitalutav, et mitte öelda päris hulumeele. Eestis on vähe normaalust, mõistlikkust, vastutulelikkust, headus, siin alandatakse inimesi, mõnitatakse ja halvustatakse, ja see meeletu rahahimu, mammonajaht, materiaalse maailma ülendamine. Me elame nüüd siis sellises riigis, ütles Ivari kord, kui jälle mingi poliitilise ringkonna ja õigusorganite ühine blakk üles puhuti ja kui muidu justkui mõistlikud inimesed mingist meeletusest eufooriasse satuvad, iseenast ja oma seniseid sõpru eitama ja maha mõüma hakkavad. Ivarile on loomu-

vastane igat sorti võimuiha, kui sellega käib kaasas mitte andesäde, mis antud vaid vähestele, vaid varjamatu püüd pääseda maisele, st labasele materiaparnassile.

Ivari tuli meile esoteerilisest maailmast, andes välja, nagu mina seda nimetan, hingeajakirja. Tema meelest on inimesele kõige tähtsam hing ja tasakaal, ja selle poole on ta ise püüelnud terve elu. Indias arvab ta tõelise kodu leidnud olevat.

Ivari sündis 18. augustil 1961. aastal Pärnus – Kesknädalaga ühel päeval, mis sündis 1999. aastal. Aga kokku me siin saime – kuigi Ivari elukäiku sinnamaale teades on tema valik tulla tööle rahva poliitikaliste mitte väga reeglipärane. Ivari ema on näitleja Hilja Varem, ja ega, nagu kuulda, emal-isal polnud kerge poissi inimeseks kasvatada – oli koolimuresid, oli eksimusi. „Igasugu pättusi,” meenutab ta. Aga missugusel poisil neid ei ole? Igavatel nohikutel, liiga kuulekatel priimustel. Seda pattu Ivari hingel kindlasti ei ole.

Ivari on avalikult vene ja sügavalt veneliku fänn – julgeda seda olla meie tänases venefoobses poliitilisel tiines õhkkonnas on muidugi julgustükk omaette. Kas temast sai russofänn sõjaväes Armee-nias? Ei, isa oli hankinud hoopis „1001 öö” muinasjutude kaks paksu „telliskivi”, venekesed, ja sealt see algas. „Seksuaalseltaktiivse noormehena ma muidugi ei saanud pooleli jätta, nii ma sõnaraamatu abiga, sõna sõna haaval,

selle läbi püüsin,” mäletab Ivari. „Pärast oli keel selge.” Kesknädalas on Ivari teinud kümneid intervjuusid vene kultuuritegelastega. 2011. kevadel andis ta välja intervjuude kogumiku „Armastusega Venemaast”. Kesknädalas töötamine andis talle võimaluse tutvuda Eesti parimate vene poliitikutega, sealtki sündis lugusid. Enne Kesknädalat on Ivaril kirju elu, ehk nagu ta ise selektab: „Torkisin siia ja sinna.” Oli pioneeri juht, geograafiaõpetaja, eesti keele õpetaja vene koolis, on töötanud „Tallinnfilmis” ja oli Kose kutse-

koolis puuseppade meister. Viimane koht olla ka ainuke, kust ta on ametlikult vallandatud.

Kooliharidusega alustas ta Pärnus. Kui ema Tallinna Noorsooteatrisse (nüüd Linna-teater) tööle asus, jätkas poiss õpinguid Westholmis (22. Keskkool), kus ta aga olevat sooritanud selle vana kooli rekordi – ta usub siamaani, et nii palju kahtesid kui tema pole selles eliitkoolis ei enne ega pärast teda keegi saanud, samuti olnud tal kõige rohkem põhjusest puudumisi. See kiirendas tema Westholmi „karjääri” lõppu ja lõputunnis-

tuse sai ta hoopis Õismäe Humanitaargümnaasiumist. Aasta õppis ta I. Tehnikakoolis side alal, ja pärast töötas ta umbes pool aastat postivaguni ülemana. Ülikooliks sai Tallinna Pedagoogiline Instituut ja erialaks eesti filoloogia.

1990ndail õpetas Ivari vene koolides eesti keelt, pidas seda oma missiooniks, et venelasi, kelle hulgas oli tal rohkesti sõpru, aidata omandada riigikeelt, valmistas neid ette kodakondsuseksamiks. Ivari sõnul alandas Eesti Vabariik neid inimesi, kellest paljud olid suuremad Eesti Vabariigi patrioodid kui mõnigi eestlane, täiega. Paljud vene inimesed lahkusid meilt, just targemad ja sõbralikumad, Eesti riigi loluste tõttu, ja saavad välismaal hästi hakkama.

2000. aasta paiku hakkas ta tõsisemalt tegelema esoteerikaga, sai tuttavaks Peterburi bioenergeetikutega, tutvus oma praeguse abikaasaga (noorusvormidesse on vajunud kaks varasemat abielu, millest on jäänud tütar ja poeg).

„Traditsioonilise töö tegemine muutus pikkamööda mõtte- tuks, sest tekkis tunduvalt laiem pilt maailmast. Miks inimestel on nii halb? Mida tuleb õppida, et asjad selgeks saaks? Miks inimesed ei leia nähtustele õigeid põhjusi? Tuleb otsida. Inimesed peavad õppima mõtlema. Hakkasime tegelema psühholoogilise rehabilitatsiooniga ja otsisime uut teed.”

Uus tee viib nüüd Ivari Aasiasse, tuhandete aastate pikkuse kultuuri ja traditsioonide juurde, kus aega ei

mõõdeta valimistest valimis- teni ja inimesed „ei aja sõrmi lehvikusse”, kui nad on liisunud parema auto kui sugulasel. „Niikuinii kukub see mone- taarne ja liberaalne maailm varsti kokku“, usub Ivari. Sest tema meelest on see inim- vaenulik ja loomuvastane. Märgid on juba ammu näha, nii panganduses, majanduses, poliitika rabelemises kui ka nendes vägivaldsetes mäs- sudes, mis heaoluriikides jär- jest tihenevad.

Ka looduses on katastroofid muutnud ohvriterohkemaks ja sagedasemaks, ning eriti just arenenud riike on tabanud ebastabiilsuse ja hirmu taju.

Kui Ivari Vee meile tööle tuli, oli mul tunne, et Kesknädalas lootis ta veel leida n-õ viimset saarekest üleüldises „pasa- meres“. Ja nüüd, kui ta ära minemas on, näib, et ta pettus ka selles „saarekeses”.

„Jah, ma olen olnud poliitiline inimene terve elu. Ma polnud Keskerakonna toetaja, pigem isegi vastupidi. Aga siia tulles sain aru, et poliitika ei ole võimalik ka midagi teha, midagi muuta. Kesknädal on sellele vaatamata olnud ideaalne, ja mingit pettumust siin olla ei saa – see oli koht, kus ma kirjutasin, mida tahtsin ja mida õigeks pidasin, ja ma ei pidanud vale- tama ega nägusid tegema.”

Head teed, Ivari!
Dobrogo puti!
Namaste! (sanskriti k.)

Urmi Reinde

Tuntud inimesed tagasivaatepeeglis III osa

Vt ka KN 3. ja 10. august!

ENDEL RIHVK
kolumnist

Naiste kumardus oma lahkunud meestele

Üks paar joonistub elulooraamatute hulgas välja selle- poolest, et nende autoriteks on meie hulgast juba lahkunud persoonide lesed. Nii Mati Nuude lesk Liidia kui ka Arnold Seppo lesk Hilja otsustasid mingil hetkel, et nende kohus on jätta tulevastele põlvedele trükiõnaline teave sellest, mida nende kadunud abikaasad korda saatsid ja rahvale tähendasid. Tänapäeval ütlevad mõlemad nimed enamikule vanematest inimestest veel üsna palju, kuid aeg on armutu kojamees, kes pühib rahva mälust koos toluga ka kul- laterad.

Kuigi Arnold Seppo oli Mati Nuudest põlvkonna võrra vanem, oli neil elukäigus ka mõndagi sarnast. Arnold oli sündinud Nõukogude Vene- maa piiridesse jäänud eesti külas ja tulnud Eestisse alles pärast viimast suurt sõda. Ta oli pidanud üle elama isa ja venna hukkamise ning kodu-

taluhävitamise stalinliku ter- rori ajal. Mati oli aga pidanud veetma suure osa oma lap- sepõlvest ja noorukieast koos emaga Siberiasumisel. Samas andis see kõik neile suure soovi hilisemas elus midagi olulist ära teha.

Mati Nuude saavutused tõste- sportlasena ei küündinud küll maailmarekordite tasemele, kuid Eestis oli ta tõsine tegija. Sellest suurema tuntuse võitis ta aga lauljana nii meil kui ka nendes paikades üle „suure kodumaa”, kus ta ansambliga „Apelsin” esinemas käis. Keegi ei oska ennustada, kui kauaks jäävad tema lauldud laulud veel raadio soovisaates kuulajate lemmikuks.

Doktor Arnold Seppo kuulsus hakkas kasvama hetkest, mil ta katse-eksituse-meetodil leiutas põletushaavu raviva ime- rohu – Seppo salvi. Sellele järgnes uudse ja efektiivse meetodi väljatöötamine luo- põletike raviks ning kõige kroonina kipslahast asenda- vate unikaalsete aparatide konstrueerimine luumurdude tervendamiseks. Need inno- vaatilised saavutused tegid

Eesti NSV kirurgi kuulsaks kogu Nõukogude Liidus ja isegi naaberriikides. Hilja Seppo kirjeldab seda, kuidas bürokraadist ametnikud ja kadedad kolleegid tihtipeale Arnoldit tema töös takistada püüdsid, kuid mees läks oma töö nimel kasvõi läbi halli kivi. Kõnealuste raamatute autorid kirjeldavad lihtsalt ja loomu- likult oma tutvumist tulevase abikaasaga, abielus ette tulnud rõõme ja konflikte. Sellest jääb mulje, et mõlemad mehed armastasid oma naist, kuigi tegid talle ka valu – üks oma raske iseloomu ja teine iseloomu nõrkuse tõttu. Mati Nuude hukutas, nii nagu paljusid loomeinimesi enne teda, alkohol. Seppode elu karid olid seotud Arnoldi iseloomu ja jäägitu pühendu- misega tööle, mistõttu tal abikaasale alati piisavalt tähelepanu ei jagunud. Sellele vaatamata toetasid naised oma mehi nii palju kui suutsid ja jäid nende kõrvale kuni lõpuni.

Meie filmistaarid

Eesti mängufilm pole küll kuigi sageli laiema tähelepanu

äratanud, kuid sellele vaata- mata on ka meil oma staarid, keda aeg-ajalt meenutatakse ja rambivalgusse tuuakse. Naisnäitlejaist on selle tiitli välja teeninud eelkõige Eve Kivi ja Ada Lundver. Seetõttu pole midagi üllatavat selles, et just need persoonid oma mälestused peaaegu üheaeg- seltraamatukaante vahel rahva ette tõid. Sarnasust rõhutab seegi, et mõlema raamatu kaasautoriks on Lea Arme.

Eve Kivi raamatus „Ma olen elanud” on kirjeldatud Eve kujunemist näitlejaks Eesti Draamateatri õppestuudios ja antud piisavalt hea ülevaade tema muljetavaldavast kar- jäärist paljude toonaste Nõukogude filmistuudiotest filmides. Etselle elukutse esin- dajaid saadab kõikjal fotograafide ekraaniteostes, siis on raamatusse lisatud kül- luslik valik efektseid pilte. Meeles on peetud ka sensa- sioonimaiaid lugejaid, kelle jaoks peatükis „...ja armastus elus” avalikustab kangelanna oma lähedase suhte laulja ja poliitiku Dean Reediga, mis kestis pea 15 aastat. Sellega

seoses on kahju, et autorid ei ole pidanud vajalikuks lugejat mõne lausega teavitada, kes oli maailma avalikkuse jaoks Dean Reed, kuigi osa tänaseid lugejaid seda veel mäletab. Raamatus on enim juttu Eve Kivi reisidest Mehhihikosse, Ladina-Ameerika riikidesse ja Aafrikasse. Sellega seonduvad ka suhted mõnede tõmmude lõunamaa meestega, keda blondiinid teatavasti ligi tõm- bavad nagu liimipaber kärb- seid. Selle taustal on üllatav, et peategelane pühendab raama- tus ainult paar lauset ja ühe foto oma seaduslikule abikaasale ja poja isale Ants Antsonile.

Ada Lundveri filminäitlejakar- jääri oli enam seotud Eestiga ja seetõttu on ka tema raamat „Ada Lundver sõnas ja pildis” tunduvalt Eesti-kesksem. Paralleelselt filmides mängi- misega töötas ta Eesti Riiklikus Filharmoonias, kus esines estraadikavades ja konferans- jeena muusikakollektiivide kontsertidel. Seetõttu tuli tal nii nagu Mati Nuudel ja paljudel teistel Eesti popartistidel tiiru- tada mööda N. Liidu erinevaid

paiku. Ilmselt ei lasknud just seotus põhitööga tal vastu võtta nii mõndagi filmirolli, mida talle pakuti isegi piiride tagant.

Ada Lundveri jutustamisstiil on heatahtlik. Kõike elus ja filmimistel toimunut vaatab ta läbi muheda huumori pris- ma. Nii kirjeldab ta näiteks seda, et filmi „Mis juhtus Andres Lapeteusega” võtetel valmistasid talle tõsiseid raskusi lembestseenid Einari Koppeliga. Seda nii enese kogematusena kui ka partneri suhtes sümpaatia puudumise tõttu. Erinevalt Evest, kes oma abielu üksikasjad enese teada jätab, räägib Ada küllalt avameelselt 12 aastat kestnud abielust Mikk Mikiveriga. Ka selle varjukülgi ja lagunemise põhjusi ei ajata ainult abikaasa süüks ning võtab kõike seda kui paratamatust, mida tuleb taluda nii mõnelgi tuntud inimese kõrval elaval naisel. Kõige sümpaatsem on aga see, et ta ei süüdistata milleski Miku viimast abikaasat Carmen Mikiveri, kinnitades, et nad saavad omavahel hästi läbi.

...jätkub